

Met deze lessuggestie werk je effectief aan de kerndoelen

Met de lessuggesties van lezeninhetpo.nl werk je aan de kerndoelen Nederlands, en aan de kerndoelen van andere leergebieden. Door jeugdliteratuur (voor) te lezen, en door het nadenken, praten en schrijven over boeken, kunnen je leerlingen namelijk allerlei vaardigheden opdoen. Daarom helpen deze lessuggesties je om jeugdliteratuur te

koppelen aan onder andere wereldoriëntatie, kunst en cultuur of burgerschap. Zo kun je effectief werken aan meerdere belangrijke kerndoelen. Meer weten over hoe je jeugdliteratuur kunt inzetten binnen andere vakken? Kijk op lezeninhetpo.nl.

Krekel

tekst: Annet Schaap
illustraties: Annet Schaap

Querido 2025 - € 19,99 - ISBN: 9789045131153

Groep

7-8 (NL)

Leerjaar

5-6 (B)

Thema's

- fantasie
- familie
- geloven in jezelf
- verlangen
- verlies

Je kunt dit boek gratis beluisteren via de online Bibliotheek.

Eliza had zes broers. Vijf ervan zijn verdronken op zee, volgens haar stiefmoeder en vader. Maar Eliza gelooft er niets van en wil naar hen op zoek. Geen afstand is haar te ver, al moet ze er helemaal voor naar de Witte Kliffen. Eliza gaat op weg met Krekel, het enige broertje dat ze nog wel heeft. Hij is een bangerik, een huilebalk en zit Eliza eigenlijk in de weg. Tijdens hun zoektocht gaat alles mis, maar ze blijven zoeken. Door de storm. Tegen de wind. Tegen wat iedereen zegt en vindt.

1 Vooraf

Krekel is gebaseerd op het sprookje *De wilde zwanen* van Hans Christian Andersen, maar Annet Schaap heeft hier helemaal haar eigen invulling aan gegeven. Er komen ook een aantal personages en elementen uit Schaaps eerdere boek *Lampje* in terug, zoals tuinman Nick en juf Amalia.

In het verhaal klinken allerlei stemmen door. Alles kan aan het woord zijn: een slakje, Jezus, de tatoeages op Eliza's been. Dan zit de lezer weer in het hoofd van juffrouw Amalia, dan weer in dat van Krekel.

Hierdoor leer je veel personages beter kennen. Het verhaal draait om daar waar je je thuis voelt, het hoofdthema is verlangen. Alle personages worstelen met de vraag hoe ze kunnen krijgen wat ze willen. Hoe kunnen ze hun eigen keuzes maken? En krijgen ze uiteindelijk allemaal wat ze willen?

Het boek is een mengeling van verdriet, tegenslag, humor, heldendaden en een vleugje magie. Je wordt in een heel andere wereld getrokken waarover je wilt blijven lezen.

2 Introductie van het boek in de klas

Bekijk met de leerlingen de cover van het boek.

- Wie zijn de personages op de voorkant, denk je? Hoe zien ze eruit? Wat voor gezichtsuitdrukking hebben ze?
- De titel van het boek is *Krekel*. Waar denk je dat het over gaat?
- Welke dieren herken je? Zouden die iets met het verhaal te maken kunnen hebben?
- Waar speelt dit verhaal zich af, denk je?
- Heb je al eens eerder een boek van Annet Schaap gelezen? Zo ja, zijn er dingen die je herkent?

Blader ook eens door het boek.

- Wat valt je op aan de illustraties? Wat is daarop te zien?
- Wat valt je op aan de indeling van het boek?
- Waar denk je dat het verhaal over gaat nu je de illustraties in het boek gezien hebt? Heb je nu een ander idee?

3 Voorlezen

Deze vragen zijn geïnspireerd op de methode 'boekgesprekken' van Aidan Chambers. Alle antwoorden zijn goed: alles mag en kan verteld worden. Wees nieuwsgierig naar wat de leerlingen te vertellen hebben en vraag door.

Doel van de vragen:

- De leerlingen beschrijven de ontwikkeling van bepaalde personages.
- De leerlingen beschrijven het beeld dat van vrouwen wordt geschetst.
- De leerlingen denken na over verlangen, geluk en verlies.
- De leerlingen geven hun mening over het handelen van de personages.

Lees steeds een hoofdstuk voor, of laat de leerlingen zelf (voor)lezen. Bij een aantal hoofdstukken zijn vragen geformuleerd, maar natuurlijk kun je na ieder hoofdstuk vragen stellen als: wat denk je dat er nu gaat gebeuren? Wie was of waren er aan het woord? Wat vond je leuk, saai of onduidelijk? Met wie leefde je mee?

Vragen bij blz. 8 t/m 15.

Lees het hoofdstuk 'Vijf namen' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Hoe probeert Eliza op een jongen te lijken? Hoe laat ze haar stem klinken? Hoe kleedt ze zich? Geloof de man dat Eliza een jongen is, waardoor wel of niet? Wat is de reden dat ze op een jongen wil lijken?
- Wat is een 'afzetter'?
- Welke namen laat Eliza op haar been tatoeëren? Wie zijn dit, denk je? Wat voor gevoel heeft ze hierbij? Doet alleen het tatoeëren pijn of ook de namen zelf? Wat zegt de tekst hierover?
- Wat bedoelt de man denk je met 'Mensen hoeven heus niet op hun huid wat ze gewoon thuis hebben zitten'? Weet jij nog een andere reden waarom mensen een tatoeage nemen?

Vragen bij blz. 16 t/m 21

Lees het hoofdstuk 'Haven' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Begint dit verhaal bij het begin of ergens in het midden? Hoe weet je dat, wat zegt de tekst?
- Waar is Eliza op dit moment? En waar wil ze naartoe?
- Wat voor persoon is Krekel? Wat voor karaktereigenschappen passen bij hem? Hoe praat hij? Wat doet hij? Hoe ziet hij eruit? Hoe denkt Eliza over Krekel?

Vragen bij blz. 132 t/m 136

Lees het hoofdstuk 'Ellendige wurm' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Hoe reageert vader James Tacker op de geboorte van Krekel? En de broers, hoe denken zij over hem? Wat vindt Eliza daarvan? Hoe komt het denk je dat de broers en vader zo over Krekel denken? Wat zegt de tekst hierover?
- Wat wordt er van Eliza verwacht?
- James Tacker zegt: 'Alles gaat gewoon door. [...] Rechtdoor. Dat is altijd het beste.' Wat bedoelt hij hiermee, denk je? Hoe gaat het gezin 'rechtdoor'? Hoe ziet hun leven eruit? Wat vind je hiervan? Weet je een andere manier om met verlies om te gaan?

Vragen bij blz. 402 t/m 409

Lees vervolgens het hoofdstuk 'Broertje' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Hoe verloopt het gesprek tussen Krekel en zijn vader? Wat is er tussen hen veranderd? Gaan ze nu anders met elkaar om?
- Hoe gedraagt Krekel zich nu? Is dit anders dan aan het begin van het verhaal? Hoe ziet hij eruit? Welke ontwikkeling heeft hij doorgemaakt?
- Hoe is de Sherrif veranderd door zijn tijd als kip?

Vragen bij blz. 147 t/m 153

Lees het hoofdstuk 'Voor jullie' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Speelt dit hele hoofdstuk zich in dezelfde tijd af, of spring je ook terug in de tijd? Zo ja, waar begint de tijdsprong en waar eindigt die?
- Volgens de broers zijn stiefmoeders altijd heksen. Wat vindt Eliza van die gedachte? Wat is haar verwachting? Wat vind jij van de gedachte van Eliza's broers? Zijn alle stiefmoeders heksen of zijn er ook aardige stiefmoeders?
- Waarom moet Eliza met hun vader gaan praten? Is ze het daarmee eens? Hoe reageert vader op Eliza's verhaal? Welke emotie herken je? Wat vind je van die reactie?
- Eliza's vader voelde zich alleen, ook al had hij zijn kinderen nog. Kun je je alleen voelen als er mensen om je heen zijn, denk je? Wanneer kun je je nog meer alleen voelen?
- Waar denk je aan bij 'geluk'? Wanneer is de vader gelukkig? Wat wil hij graag?

Vragen bij blz. 154 t/m 157

Lees het hoofdstuk 'Witte auto' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Hoe voelt James Tacker zich? Welke emotie herken je?
- Hoe reageert Duifje op het nieuws dat James kinderen heeft? Houdt ze van kinderen, denk je?
- Wat doen vrouwen volgens James Tacker? Is Duifje het daarmee eens, denk je? Wat vind jij van dit beeld van vrouwen? Klopt dit beeld volgens jou, waarom wel of niet?
- Waarom wordt Duifje weer blij na het nieuws? Wat voor persoon is zij?

Vragen bij blz. 215 t/m 220

Lees vervolgens het hoofdstuk 'Bruidegom' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Is James Tacker nog steeds zo gelukkig? Hoe is zijn leven veranderd? Kun je altijd gelukkig zijn, of zijn er ook momenten dat je dit even niet bent? Is dat erg, kun je dit uitleggen?
- Wie is nu de baas in het huis van James Tacker? Wie bepaalt alles?

Vragen bij blz. 239 t/m 242

Lees het hoofdstuk 'Wij eenvleugeligen' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Hoe is Krekel aan zijn naam gekomen? Vind je de naam bij zijn karakter passen?
- Wat voor verstopplek heeft Krekel gekozen? Past dit bij hoe hij zich in het verhaal gedraagt? Hoe voelt Krekel zich op zijn verstopplek?
- Krekel denkt dat hij er niet had moeten zijn. Wat zegt de engel hierover?
- Wie zijn er allemaal aan het woord in dit hoofdstuk? Hoe weet je wie er wanneer aan het woord is? Laat de leerlingen eventueel per zin vertellen wie op dat moment iets zegt.
- De engel zegt tegen Krekel: 'En je kunt je niet blijven verstoppen. [...] Tijd om wakker te worden'. Wat bedoelt ze hiermee? Wat moet Krekel doen? Gaat Krekel dit ook doen, denk je? Hoe denkt hij hierover?

Vragen bij blz. 247 t/m 252

Lees het hoofdstuk 'Vogeltje' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat voor jeugd had Duifje? Hoe werd ze behandeld?
- Wat voor karakter had Duifje als kind? En hoe is haar karakter nu? Hoe is ze veranderd?
- Wat wil Duifje nu heel graag hebben?

Wat heeft haar verleden hiermee te maken? Ben jij Duifje anders gaan zien nu je haar verleden beter kent? Hoe kijk je nu naar haar gedrag en handelen?

- Wat voor beeld krijg je van meisjes? Wat moeten ze wel en niet doen volgens het verhaal? Wat vind je daarvan?

Vragen bij blz. 318 t/m 321

Lees het hoofdstuk 'Daar' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat bedoelt schipper Berg met 'daar' en 'hier'? Waarom ben je liever 'daar' volgens de schipper? En hoe komt het dat je 'daar' uiteindelijk toch weer weg wilt? Hoe denk jij hierover? Als je bijvoorbeeld op vakantie bent, vind je het dan fijn als je uiteindelijk weer naar huis gaat of juist niet? En als je voor langere tijd ergens moet gaan wonen, wat kun je dan gaan missen?

Vragen bij blz. 336 t/m 337

Lees het hoofdstuk 'Vliegen is het mooiste wat er is' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wie zijn de witte vogels die in de lucht vliegen? Welke aanwijzingen staan hiervoor in de tekst?

- In het verhaal wordt gezegd: 'Want zo zijn ze, de mensen: ze willen altijd wat ze niet hebben. En als ze het hebben, willen ze weer iets anders. Zo blijven ze aan de gang.' Wat wordt er met deze uitspraak bedoeld, denk je? Herken je dit? Wat vind je ervan als mensen altijd iets nieuws willen? Kun je nog wel blij zijn met iets als je meteen weer iets anders wilt? Zijn alle dingen die iemand wil ook echt altijd nodig?

- De personages in het boek willen ook van alles. Kun je een paar voorbeelden geven?

Vragen bij blz. 363 t/m 366

Lees het hoofdstuk 'Juten zak' en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat voor beeld heeft Eliza van de liefde? Wat kan het met mensen doen?
- Wat wordt er bedoeld met 'voor jezelf kiezen'? Op welke manier kiest Eliza voor zichzelf? En Eliza's vader? Wanneer koos hij voor zichzelf? Wanneer kies je voor jezelf? Wanneer is het misschien niet zo handig om voor jezelf te kiezen?
- Eliza brengt zichzelf in gevaar om de truien te redden? Wat vind je hiervan? Wat voor oplossing had ze ook kunnen bedenken?

4A Verwerking: Personages combineren

De leerlingen schrijven een kort hoofdstuk waarin ze hun favoriete personage uit een ander boek introduceren in *Krekel*. Ze fantaseren welke rol hun personage in dit boek zou kunnen spelen. Ze lezen hun nieuwe hoofdstuk voor en bespreken met het met de klas.

Doelen:

- De leerlingen denken na over een alternatieve verhaallijn.
- De leerlingen combineren personages uit verschillende werelden.

Sluit aan bij kerndoel 3B (Nederlands - Communicatie): *De leerling gebruikt taal op een creatieve manier.*

Sluit aan bij kerndoel 9A (Nederlands - Literatuur): *De leerling toont inzicht in verhalende teksten.*

1. Hebben de leerlingen *Lampje* van Annet Schaap gelezen? Zo ja, welke personages herkennen ze dan in dit verhaal? Hebben de leerlingen het verhaal niet gelezen, vertel dan: 'In dit verhaal zitten een aantal personages die ook in *Lampje* van Annet Schaap voorkomen. Bijvoorbeeld

tuinman Nick, meneer Rozenhout van de kruidenierswinkel en juffrouw Amalia.'

Stel je voor dat jouw favoriete personage (bijvoorbeeld Gozert, Matilda, Harry Potter) het verhaal van *Krekel* binnen zou wandelen. Hoe verandert het verhaal dan?

2. Kies je favoriete personage uit een ander boek. Schrijf vervolgens een kort hoofdstuk (maximaal 3 pagina's) waarin dit personage wordt geïntroduceerd in *Krekel*. Denk na over:

- Wat doet dit personage in het verhaal? Helpt het Krekel bijvoorbeeld zoeken naar Eliza? Woont het bij de Witte Kliffen? Is het een personeelslid van het huis?

- Op welke plek bevindt het personage zich? Het huis, de haven, de Witte Kliffen, op zee?

- Hoe reageren Krekel en Eliza (of andere personages) op jouw personage? Zijn ze blij, boos, bang?

Hoe verandert het verhaal door de komst van dit personage? Wordt het bijvoorbeeld spannender? Krijgt een gebeurtenis uit het boek nu een andere afloop?

3. Laat een aantal leerlingen hun hoofdstuk voorlezen aan de klas of vorm groepjes en laat de leerlingen hun hoofdstuk aan elkaar voorlezen. Kennen de leerlingen elkaars personages? Welke tips hebben ze voor elkaar?

4B Verwerking: Je thuis voelen

De leerlingen denken na over je thuis voelen en verbeelden welke dingen hen een gevoel van thuis geven.

Doelen:

- De leerlingen denken na over je thuis voelen.
- De leerlingen tekenen de dingen die hen een gevoel van thuis geven.

Benodigdheden:

- Per kind één wit of gekleurd A4-papier
- Witte of gekleurde wasco
- Zwarte verf (geen waterverf)
- Satéstok of tandenstoker
- Eventueel extra papier en lijm

Vorbereiding

De leerlingen kleuren hun blad in met (witte) wasco. Ze moeten ervoor zorgen dat ze een dikke laag wasco op hun papier krijgen. Vervolgens schilderen ze over de wasco heen met zwarte verf. Zorg ervoor dat de vellen papier droog zijn voordat je met de les begint.

1. Lees de eerste twee pagina's van het hoofdstuk 'Handwerkjuffrouw' nog eens voor. Wat voor een plek is de Witte Kliffen? Wat voor mensen wonen er? Voelt juffrouw Amalia zich hier thuis? Waar voelt zij zich wel thuis? Zouden de leerlingen zich hier thuis voelen? Waarom wel of niet?

2. Stel, je moet op een andere plek gaan wonen. Je kunt je hele huis dan natuurlijk niet meenemen. Welke dingen heb je echt nodig om je thuis te voelen? Je kussen, knuffeldier, favoriete boek? Laat de leerlingen hier kort over nadenken. Deel de beschilderde wasco-vellen uit. Met een satéprikker krassen de leerlingen eerst de witte kliffen. Vervolgens krassen ze dingen die ervoor zorgen dat zij zich daar thuis zouden voelen. Of ze maken deze dingen van papier en plakken deze bij de kliffen. Dit mag van alles zijn.

3. Laat de leerlingen klassikaal of in groepjes over hun tekening vertellen. Welke dingen zorgen ervoor dat zij zich ergens thuis voelen? Hebben sommige leerlingen dezelfde dingen gekozen of heeft ieder een iets anders?

5 Verder lezen

- Meer boeken over dit onderwerp lezen? Dan mag *Lampje* van Annet Schaap niet ontbreken. Dit verhaal speelt zich af in dezelfde wereld als *Krekel*.
- Of maak een vergelijking met het sprookje *De wilde zwanen*, waarop *Krekel* gebaseerd is. Dit sprookje staat onder andere in *Sprookjes van Andersen* van Thé Tjong-Khing.
- Annet Schaap herschreef ook andere sprookjes, waaronder *Roodkapje* en *De kikkerkoning*, in *De meisjes*.

Colofon

© Stichting Lezen

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek)

Auteur

Patsboem! educatief

Vormgeving

Hocus (studiohocus.nl)

www.lezen.nl